

УДК 336.22

Т. Г. Турпак,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-5261-6777

Я. Я. Назаренко,
к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-2343-6988

І. В. Горобінська,
старший викладач кафедри фінансів, обліку і аудиту,
Національний транспортний університет, м. Київ
ORCID ID: 0000-0001-9670-7198

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.9.59

ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

T. Turpak,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Accounting and Auditing, National Transport University, Kyiv
Ya. Nazarenko,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Accounting and Auditing, National Transport University, Kyiv
I. Horobinska,
Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Auditing,
National Transport University, Kyiv

TAX SECURITY OF TRANSPORT ENTERPRISES

У статті узагальнено підходи до з'ясування сутності податкової безпеки підприємств та визначено пріоритетність застосування вітчизняними вченими статичного та функціонального підходу. У науковий обіг введено розуміння сутності податкової безпеки транспортних підприємства за допомогою декількох підходів: захисний, процесний, ресурсний та гармонізаційний.

Проаналізовано фіскальний потенціал транспортних підприємств у 2018—2019 рр., який формували АТ "Укртрансгаз", ПАТ "Укрзалізниця", ДП "Адміністрація морських портів України", ДП "Міжнародний аеропорт "Бориспіль", ТОВ "Нова пошта", ДП "Укрхімтрансміак", Південно-Західна залізниця ПАТ "Українська залізниця".

Обґрунтовано принципи забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств: цілеспрямованості, гнучкості та адаптивності, правомірності, безперервності, взаємодії та координації з державними податковими органами, персональної відповідальності, варіативності підходів до розробки окремих управлінських рішень з податкових питань, компетентності та забезпечення високого рівні податкової культури транспортного підприємства, плановості, єдності та комплексності управлінських рішень з податкових питань.

The purpose of the article is to generalize the approaches to clarifying the essence of tax security of transport enterprises and substantiate the theoretical provisions of ensuring tax security of transport enterprises in modern tax conditions.

Theoretical and practical aspects of taxation of transport enterprises have been studied in the works of leading domestic scientists, but the aspect of tax security remains insufficiently studied.

Despite the importance of ensuring tax security, the issues of scientific and methodological substantiation of tax security of transport enterprises remain unclear.

The priority of application of static and functional approach to understanding of essence of tax safety of the enterprises by domestic scientists is defined. Understanding of the essence of tax security of transport enterprises with the help of four approaches has been introduced into scientific circulation. These approaches are protective, process, resource and harmonization.

The subjects, objects and normative-legal maintenance of tax safety of transport enterprises are defined. The subjects of tax security of transport enterprises are internal and external entities with the authority to ensure tax security. The objects of tax security of transport enterprises are protected from business tax risks and tax obligations, tax reporting, tax compliance, tax planning, tax enterprise culture. The hierarchy of normative-legal maintenance of tax safety of transport enterprises is constructed.

The fiscal potential of transport enterprises is analyzed. The main taxpayers are Ukrtransgaz, Ukrzaliznytsia, Administration of Sea Ports of Ukraine, International Airport "Boryspil", Nova Poshta, Ukhimtransamiak, South-Western Railway.

The principles of ensuring tax security of transport enterprises are substantiated. These are purposefulness, flexibility and adaptability, legality, continuity, interaction and coordination with state tax authorities, personal responsibility, variability of approaches to development of separate administrative decisions on tax questions, competence and maintenance of a high level of tax culture of the transport enterprise, planning, unity and complexity of management on tax issues.

Ключові слова: податки, фіскальна функція податків, податкова безпека платника податків, транспортні підприємства, податкова безпека транспортних підприємств.

Key words: tax, fiscal function of tax, tax security of the taxpayer, transport enterprises, tax security of transport enterprises.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Забезпечення сталого розвитку та досягнення мети діяльності транспортного підприємства відбувається під впливом численних внутрішніх та зовнішніх чинників, які можуть мати стимулюючу чи дестимулюючу дію. До таких чинників слід віднести систему оподаткування, що діє в державі. За результатами щорічного дослідження Paying Taxes 2020 [1], що проведено міжнародною компанією PwC разом з Світовим банком, Україна зайняла 65 місце за критерієм простоти сплати податків. У середньому вітчизняний бізнес витрачає на податковий облік і звітність 328 годин на рік, що перевищує відповідний у розвинутих країнах: США — 175, Канада — 131, Франція — 139, Німеччина — 218, Великобританія — 114, Австрія — 131, Китай — 138 тощо [2]. За тривалістю врахування ПДВ Україна посідає 176 місце з 190 [3]. Наведені позиції України у світовому рейтингу Paying Taxes 2020 вказують на потенційні та наявні загрози податковій безпеці вітчизняних підприємств, у тому числі і транспортних підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні та практичні аспекти оподаткування транспортних підприємств досліджено у працях провідних вітчизняних учених, проте аспект забезпечення їх податкової безпеки залишається недостатньо дослідженим. Серед науковців, які присвятили дослідження проблематиці податкової безпеки підприємств варто відзначити наступних: О.В. Грачов, І.Г. Кеменяш, Т.О. Меліхова, В.М. Павліченко, І.І. Подік, Ю.М. Полянська, С.М. Фролов, А.Ю. Чиж та ін. Попри значущість забезпечення податкової безпеки залишаються не визначеними питання науково-методичного обґрунтування податкової безпеки транспортних підприємств, ідентифікації рівня податкової безпеки транспортних підприємств та вимагає розробки системи базових заходів забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є узагальнення підходів до з'ясування сутності податкової безпеки транспортних підприємств та обґрунтування теоретичних положень забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств у сучасних умовах оподаткування бізнесу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття "податкова безпека підприємства" у фаховій фінансовій літературі зустрічається у працях обмеженого кола вчених-фінансистів. Семантику поняття "податкова безпека підприємства (платника податків)" наведено у таблиці 1.

Виходячи із критичної оцінки існуючих наукових поглядів на сутність поняття "податкова безпека підприємства", варто відмітити спільність поглядів О.В. Грачова, В.М. Павліченко, С.М. Фролова та застосування ними статичного підходу, що передбачає трактування податкової безпеки як певний фінансово-економічний стан підприємства. Функціональний підхід до розуміння сутності поняття "податкова безпека підприємства" застосовують І.І. Подік, І.Г. Кеменяш, Ю.М. Полянська, Т.О. Меліхова, О.В. Троян. Функціональний підхід передбачає трактування податкової безпеки як систему захисту від можливих податкових ризиків, загроз і втрат.

Найбільш розповсюджені підходи до визначення економічної безпеки підприємства [1, с. 10—11] та сутнісні особливості податків доцільно адаптувати до визначення податкової безпеки транспортних підприємств. Таким чином, залежно від запропонованої Є.М. Рудніченко методики сформуємо дефініції податкової безпеки транспортних підприємств:

— захисний підхід: податкова безпека транспортних підприємств характеризує захищеність підприємства, його економічних інтересів або ділової активності від податкових ризиків (внутрішніх чи зовнішніх, наявних та потенційних тощо);

— процесний підхід: податкова безпека транспортних підприємств характеризує сукупність заходів та дій, спрямованих на забезпечення захищеності підприємства, його економічних інтересів або ділової активності від податкових ризиків (внутрішніх чи зовнішніх, наявних та потенційних тощо);

— ресурсний підхід: податкова безпека транспортних підприємств передбачає найбільш ефективне використання наявних ресурсів шляхом оптимізації податкового навантаження підприємства відповідно до положень податкового законодавства;

— гармонізаційний підхід: податкова безпека транспортних підприємств передбачає гармонізацію інте-

Таблиця 1. Семантика поняття "податкова безпека підприємства (платника податків)"

Джерело	Визначення
О.В. Грачов	Податкова безпека підприємства – це фінансово-економічний стан платника податків, що забезпечує мінімізацією податкових ризиків, при якому з боку господарюючого суб'єкта повністю й вчасно сплачуються нараховані податки, а з боку виконавчих і законодавчих органів забезпечується передбачені законом захист платника податків [4, с.86]
В.М. Павліченко	Податкова безпека підприємства – це фінансово-економічний стан платника податків, що забезпечує мінімізацією податкових ризиків, при якому з боку господарюючого суб'єкта повністю й вчасно сплачуються нараховані податки, а з боку виконавчих і законодавчих органів забезпечується передбачений законом захист платника податків [5, с. 135]
І.І. Подік	Податкова безпека платника податків – це окремих вид безпеки, який за своїм змістом є системою захисту платників податків від можливих ризиків, загроз і втрат, що пов'язані як з державним адмініструванням податків, так і з виконанням платниками власних податкових зобов'язань [6, с. 192]
С.М. Фролов, О.В. Козьменко, А.О. Бойко	Податкова безпека платників податків – це фінансово-економічний стан платника податків, який забезпечує мінімізацію податкових ризиків за умови дотримання податкової дисципліни [7, с.147]
І.Г. Кеменяш	Податкова безпека підприємства – це окремих вид економічної безпеки суб'єктів підприємництва, який за своїм змістом є системою захисту підприємницьких структур від можливих ризиків, загроз і втрат, що пов'язані як з державним адмініструванням податків, так і з виконанням суб'єктами підприємництва надмірних податкових зобов'язань, які призводять до падіння і повного згорання ділової активності підприємницьких структур [8, с. 8-9]
Т.О. Меліхова, О.В. Троян	Податковою безпекою підприємства є податкова політика підприємства направлена на своєчасність нарахування та сплати податків, правильність ведення обліку податків та складання податкової звітності, а також податкове планування направлене на вибір альтернативного варіанту оподаткування, яке оптимізує суму податків та знижує рівень податкового навантаження підприємства [9, с. 37]
Ю.М. Полянська	Податкова безпека підприємства – це комплексний захист від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища системи податкового планування на підприємстві. [10, с. 282]

Джерело: узагальнено авторами.

ресів підприємства як платника податків та суспільства у процесі виконання податками своїх функцій. На думку авторського колективу підручника "Фінанси", "до основних ("класичних") функцій податків слід віднести фіскальну та регулюючу (розподільчо-регулюючу). Додаткові функції податків виникли з еволюцією податкових відносин та посиленням їх впливу на розвиток публічних фінансів та суспільства в цілому, до них слід віднести контрольну, стимулюючу, соціальну" [12, с. 91].

Транспортні підприємства мають значний фіскальний потенціал, що передбачає сплату ними більшості загальнодержавних та місцевих податків.

Виконання фіскальної функції податків через оподаткування транспортних підприємств підтверджується звітними даними Державної податкової служби України про ТОП-100 платників податків, які сплатили до Зведеного бюджету України найбільше податків і зборів. До ТОП-100 платників податків у 2018—2019 рр. незмінно належали АТ "Укртрансгаз", ПАТ "Укрзалізниця", ДП "Адміністрація морських портів України", ДП "Міжнародний аеропорт "Бориспіль", ТОВ "Нова пошта", ДП "Укрхімтрансаміак", Південно-Західна залізниця ПАТ "Українська залізниця" (табл. 2).

Суб'єктами податкової безпеки транспортних підприємств є внутрішні та зовнішні суб'єкти, що наділені повноваженнями забезпечення податкової безпеки. На рівні підприємства відповідальними за забезпечення податкової безпеки є керівництво, фінансовий менеджер, головний бухгалтер, бухгалтери, що відповідають за нарахування та сплату податків, а також фахівці з економічної та фінансової безпеки. Інституційні основи податкової безпеки транспортних підприємств формують Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна податкова служба України, Державна казначейська служба України тощо.

Об'єктами податкової безпеки транспортних підприємств є захищеність підприємств від податкових ризиків, а також податкові зобов'язання, податкова звітність, податкова дисципліна, податкове планування, податкова культура підприємства.

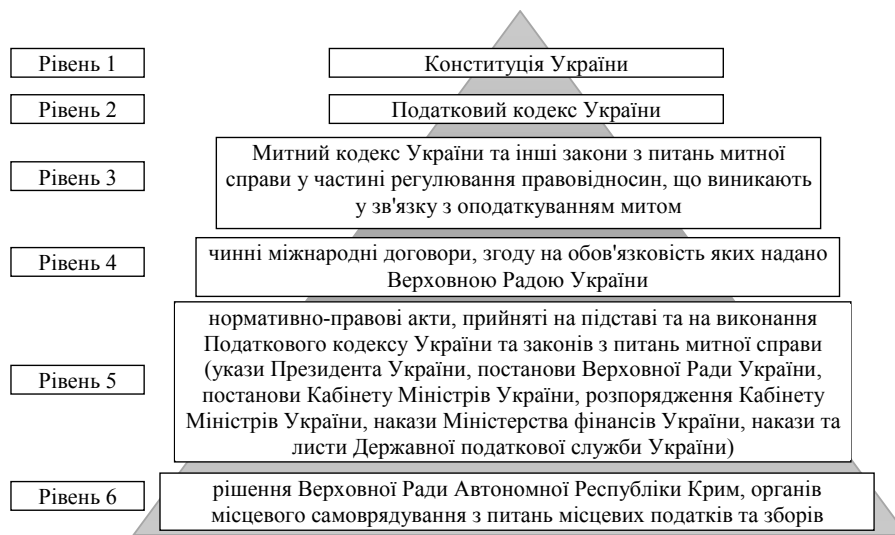
Нормативно-правове забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств (рис. 1) базується на ієрархії нормативно-правових актів, яка в свою чергу базується на Конституції України та Податковому кодексу України.

Забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств повинно базуватися на таких принципах:

Таблиця 2. Транспортні підприємства у ТОП-100 платників податків

Транспортні підприємства	Всього сплачено податків, млрд грн			
	1 півріччя 2018 р.	2 півріччя 2018 р.	1 півріччя 2019 р.	2 півріччя 2019 р.
Укртрансгаз	4,21	2,46	4,93	2,23
Укрзалізниця	2,05	3,17	6,73	9,84
Адміністрація морських портів України	1,69	1,36	1,55	1,38
Міжнародний аеропорт «Бориспіль»	0,78	0,83	0,51	1,30
Нова пошта	0,73	0,88	н/д	н/д
Укрхімтрансаміак	0,71	0,75	0,75	0,75
Південно-Західна залізниця «ПАТ «Українська залізниця»	0,51	0,59	0,36	в
Одеська залізниця «ПАТ «Українська залізниця»	0,46	0,50	н/д	н/д
Львівська залізниця «ПАТ «Українська залізниця»	0,42	0,48	в	в
Придніпровська залізниця «ПАТ «Українська залізниця»	0,40	0,60	в	в
Укртрансгаз	в	0,86	0,53	0,51
Логістик Юніон	в	0,83	0,44	0,63

Примітки: н/д — відсутні дані про обсяг сплачених податків; в — платник податків не належать до ТОП-100 платників податків. Джерело: складено на основі даних Офісу великих платників податків Державної податкової служби України [13].

Рис. 1. Нормативно-правове забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств

Джерело: побудовано на основі Податкового кодексу України [14; 15, с. 18].

— цілеспрямованості, що передбачає забезпечення податкової безпеки транспортного підприємства на достатньому рівні та недопущення таких явищ на підприємстві як штрафні санкції, штрафи, пені тощо, що виникають внаслідок порушення встановленого порядку взяття реєстрації у контролюючих органах, неподання, подання з порушенням встановленого строку, подання не в повному обсязі або з недостовірними відомостями, або з помилками фінансовими агентами звіту про підзвітні рахунки; неподання або несвоєчасне подання податкової звітності; порушення строків реєстрації податкової накладної та/або розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних; порушення встановлених законодавством строків зберігання документів з питань обчислення і сплати податків та зборів; порушення правил застосування спрощеної системи оподаткування; порушення правил сплати (перерахування) податків тощо;

— гнучкості та адаптивності, що зумовлене нестабільністю податкового законодавства та постійними змінами, що вносяться до нього. З-поміж податків, що справляються у податковій системі України, транспортні підприємства особливо увагу повинні приділяти моніторингу змін податкового законодавства до нарахування та сплати податку на прибуток підприємства, податку на доходи фізичних осіб; податку на додану вартість; акцизного податку (в частині оподаткування пального, транспортних засобів та електричної енергії); мита, єдиного податку;

— правомірності, що передбачає суворе дотримання податкового законодавства та недопущення порушення податкових обов'язків транспортних підприємств;

— безперервності, що передбачає постійність забезпечення податкової безпеки, що реалізується постійністю контролю та мінімізації податкових ризиків, ведення податкового обліку та визнання податкових зобов'язань до припинення підприємством своєї діяльності;

— періодичності, що передбачає періодичність звітування забезпечення податкової безпеки транспортного підприємства на основі досягнення поставлених цілей. Принцип періодичності доповнюється періодичністю складання та подання податкової звітності транспортних підприємств;

— взаємодії та координації з державними податковими органами, що передбачає використання підприємствами податкових прав та виконання обов'язків платників податків. Транспортні підприємства, відповідно до статті 16 Податкового кодексу України, мають право

безоплатно отримувати у контролюючих органах, у тому числі і через мережу Інтернет, інформацію про податки та збори і нормативно-правові акти, що їх регулюють, порядок обліку та сплати податків та зборів, права та обов'язки платників податків, повноваження контролюючих органів та їх посадових осіб щодо здійснення податкового контролю; представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно, через податкового агента або уповноваженого представника; бути присутнім під час проведення перевірок та надавати пояснення з питань, що виникають під час таких перевірок, та за власною ініціативою пояснення з питань, що не запитувалися контролюючим органом, ознайомлюватися та отримувати акти (довідки) перевірок, проведених контролюючими органами, перед підписанням актів (довідок) про проведення перевірки, у разі наявності зауважень щодо змісту (тексту) складених актів (довідок) підписувати їх із застереженням та подавати контролюючому органу письмові заперечення; вимагати від контролюючих органів проведення перевірки відомостей та фактів, що можуть свідчити на користь платника податків; на нерозголошення контролюючим органом (посадовими особами) відомостей про такого платника без його письмової згоди та відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, державну, комерційну чи банківську таємницю та стали відомі під час виконання посадовими особами службових обов'язків, крім випадків, коли це прямо передбачено законами тощо [14];

— персональної відповідальності є продовженням принципу правомірності та передбачає відповідальність посадових осіб за недотримання положень податкового законодавства, порушення податкової дисципліни транспортного підприємства. За порушення податково законодавства передбачено фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність;

— варіативності підходів до розробки окремих управлінських рішень з податкових питань, що передбачає можливість оптимізації податкових зобов'язань та зміну загальної системи оподаткування на спрощену; застосування податкового кредиту, податкових пільг тощо;

— компетентності та забезпечення високого рівні податкової культури транспортного підприємства;

— плановості, що передбачає забезпечення ефективної та дієвої системи податкового планування транспортного підприємства та розробки податкового календаря;

— єдності та комплексності управлінських рішень з податкових питань.

ВИСНОВКИ

Таким чином, підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що для розуміння сутності податкової безпеки транспортних підприємства доцільно застосовувати декілька підходів: захисний, процесний, ресурсний та гармонізаційний.

Суб'єктами податкової безпеки транспортних підприємств є внутрішні та зовнішні суб'єкти, що наділені повноваженнями забезпечення податкової безпеки. Об'єктами податкової безпеки транспортних підприємств є захищеність підприємств від податкових ризиків, а також податкові зобов'язання, податкова звітність, податкова дисципліна, податкове планування, податкова культура підприємства.

Забезпечення податкової безпеки транспортних підприємств повинно базуватися на наступних принципах: цілеспрямованості, гнучкості та адаптивності, правомірності, безперервності, взаємодії та координації з державними податковими органами, персональної відповідальності, варіативності підходів до розробки окремих управлінських рішень з податкових питань, компетентності та забезпечення високого рівня податкової культури транспортного підприємства, плановості, єдності та комплексності управлінських рішень з податкових питань.

Література:

1. Paying Taxes 2020. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/pwc-paying-taxes-2020.pdf> (дата звернення: 01.08.2020).
2. Paying Taxes 2020. Data explorer. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/paying-taxes-2020/explorer-tool.html> (дата звернення: 01.08.2020).
3. Україна змінила позиції у світовому рейтингу зі сплати податків. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2019/11/26/novyna/ekonomika/ukrayina-zminyala-pozycziyi-svitovomu-rejtynhu-splaty-podatktiv> (дата звернення: 01.08.2020).
4. Грачов О.В. Податкова безпека як невід'ємна складова економічної безпеки підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2010. № 29. С. 86—88.
5. Павліченко В.М. Податкова безпека як складова економічної безпеки українських підприємств в умовах кризи. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2015. Вип. 49. С. 131—135.
6. Подік І.І. Аналіз та оцінка податкової складової економічної безпеки актуальні проблеми економічної безпеки держави, регіону, підприємства. Тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції 26 травня 2017 р. URL: <http://ndi-fp.nusta.edu.ua/report/communication/20170724095026.pdf> (дата звернення: 01.08.2020).
7. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навчальний посібник / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Фролова; [С.М. Фролов, О.В. Козьменко, А.О. Бойко та ін.]. Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2015. 332 с.
8. Кемениш І.Г. Управління податковою безпекою суб'єктів підприємництва в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук 08.00.08. Львів, 2011. 20 с.
9. Меліхова Т.О., Троян О.В. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 20. С. 33—37.
10. Полонська Ю.М. Організаційне забезпечення системи підтримки прийняття управлінських рішень у податковому плануванні за критерієм податкової безпеки. Комунальне господарство міст. 2011. № 100. С. 277—284.
11. Рудніченко Є.М. Оцінювання та моделювання впливу суб'єктів митного регулювання на систему економічної безпеки підприємства: монографія. Луганськ: Промдрук, 2014. 389 с.

12. Фінанси: підруч. / Юхименко П.І., Бойко С.В., Голубка С.М. та ін.; за наук. ред. П.І. Юхименка, С.В. Бойко. К.: Центр учбової літератури, 2018. 416 с.

13. Офіс великих платників податків Державної податкової служби України. URL: <http://officevp.sfs.gov.ua/> (дата звернення: 01.08.2020).

14. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 13.08.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n140> (дата звернення: 01.08.2020).

15. Клокар О.О., Бойко С.В., Кемениш І.Г., Руцишин Н.М. Податковий менеджмент: навч. посібник. Львів, 2017. 320 с.

References:

1. PwC (2019), "Paying Taxes 2020", available at: <https://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/pwc-paying-taxes-2020.pdf> (Accessed 01 August 2020).
2. PwC (2019), "Paying Taxes 2020. Data explorer", available at: <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/paying-taxes-2020/explorer-tool.html> (Accessed 01 August 2020).
3. Slovoidilo.ua (2019), "Ukraine has changed its position in the world ranking of tax payments", available at: <https://www.slovoidilo.ua/2019/11/26/novyna/ekonomika/ukrayina-zminyala-pozycziyi-svitovomu-rejtynhu-splaty-podatktiv> (Accessed 01 August 2020).
4. Hrachov, O.V. (2010), "Tax security as an integral part of economic security of the enterprise", Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, vol. 29, pp. 86—88.
5. Pavlichenko, V.M. (2015), "Tax security as a component of economic security of Ukrainian enterprises in a crisis", Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti, vol. 49, pp. 131—135.
6. Podik, I. I. (2017), "Analysis and assessment of the tax component of economic security, current problems of economic security of the state, region, enterprise", available at: <http://ndi-fp.nusta.edu.ua/report/communication/20170724095026.pdf> (Accessed 01 August 2020).
7. Frolov, S. M. (2015), Upravlinnia finansovoiu bezpekoiu ekonomichnykh subiektiv [Management of financial security of economic entities], UABS NBU, Sumy, Ukraine.
8. Kemeniash, I.H. (2011), "Management of tax security of business entities in Ukraine", Ph.D. Thesis, Money, finance and credit, Lviv State Financial Academy, Lviv, Ukraine.
9. Melikhova, T.O. and Troian, O.V. (2017), "Analysis of the impact of the tax burden on the level of tax security of the enterprise", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 20, pp. 33—37.
10. Polonska, Yu.M. (2011), "Organizational support of system of making managerial decisions in tax planning according to the criterion of tax security", Komunalne hospodarstvo mist, vol. 100, pp. 277—284.
11. Rudnichenko, Ye.M (2014), Otsiniuvannia ta modeliuвання vplyvu subiektiv mytnoho rehuliuвання na systemu ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Estimation and modeling of influence of subjects of customs regulation on the system of economic security of the enterprise], Promdruk, Luhansk, Ukraine.
12. Yukhymenko, P.I. and Boiko, S.V. (2018), Finansy [Finance], TSUL, Kyiv, Ukraine.
13. Office of large taxpayers of the State Tax Service of Ukraine (2020), available at: <http://officevp.sfs.gov.ua/> (Accessed 01 August 2020).
14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n140> (Accessed 01 August 2020).
15. Klokar, O. O. Boiko, S. V. Kemeniash, I. H. and Rushchyshyn, N. M. (2017), Podatkovyi menedzhment [Tax management], SPOLOM, Lviv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 24.08.2020 р.